

**UCHWAŁA Nr XI/82/2011
Rady Miejskiej w Suszu
z dnia 25 listopada 2011 r.**

w sprawie Gminnego Systemu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną Gminy Susz na lata 2011-2015

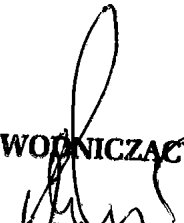
Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) w związku z art. 110 ust. 10 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 z późn. zm.)

Rada Miejska w Suszu uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się „Gminny System Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną Gminy Susz na lata 2011-2015”, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Susza.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Zbigniew Skolimowski

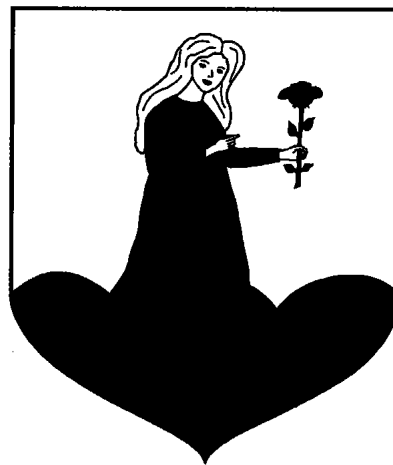
Załącznik

do Uchwały Nr XI/82/2011

Rady Miejskiej w Suszu

z dnia 25.11.2011 r.

Gminny System Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną Gminy Susz na lata 2011-2015

Susz, 2011 rok

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
I. Diagnoza środowiska	4
1. Charakterystyka sytuacji rodzin w Polsce	4
2. Charakterystyka sytuacji rodzin i dzieci korzystających z systemu pomocy społecznej w gminie Susz	5
3. Problemy dotyczące funkcjonowania rodzin w gminie Susz	6
- Problemy szkolne dzieci i młodzieży	6
- Problemy dotyczące dzieci niepełnosprawnych	8
- Problemy opiekuńczo-wychowawcze	9
- Zastępcze formy opieki	9
- Przemoc domowa	10
4. Organizowanie pomocy dziecku i rodzinie	10
II. Cel główny programu	11
III. Cele szczegółowe programu	11
IV. Propozycje działań w ramach programu	12
V. Ewaluacja	14

Wprowadzenie

Pomoc społeczna jest jedną z instytucji polityki społecznej państwa, której głównym zadaniem jest pomoc osobom i rodzinom w radzeniu sobie w trudnych sytuacjach życiowych, jakich nie mogą one same pokonać przy wykorzystaniu swoich możliwości, uprawnień i własnych środków.

Podstawą opracowania Gminnego Systemu Profilaktyki i Opieki nad Dzieckiem i Rodziną gminy Susz jest art. 17 ust 1 pkt 13 ustawy z dnia 12 marca o pomocy społecznej (Dz.U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.). Zgodnie z zapisami w tej ustawie na samorządy gminne nałożono obowiązek wykonywania zadań związanych z tworzeniem gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną.

Aby system opieki nad dzieckiem i rodziną przyniósł pożądane efekty i był zgodny z założonymi kierunkami należy podjąć następujące działania:

- zrobić wszystko aby dziecko pozostało w rodzinie własnej – zgodnie z zasadą pomocniczości nie wyręczając zbytnio rodziców;
- zapobiegać patologiom społecznym;
- tworzyć rodzinne formy opieki zastępczej, tak aby tylko w ostateczności kierować dzieci do placówek opiekuńczo-wychowawczych;
- przygotować wychowanków rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo- wychowawczych do samodzielnego życia.

I DIAGNOZA ŚRODOWISKA

1. Charakterystyka sytuacji rodzin w Polsce

Dokonujące się w Polsce zmiany, oprócz pozytywnych skutków, powodują pogłębienie wielu negatywnych zjawisk, takich jak bezrobocie, spadek dochodów ludności, zwłaszcza ludności wiejskiej, brak poczucia stabilizacji życiowej i zawodowej, brak poczucia bezpieczeństwa, poczucie osamotnienia. Wymienione zjawiska są przyczyną zagrożeń dla prawidłowego funkcjonowania rodziny. Czynniki te spowodowały zepchnięcie całej rzeszy osób i rodzin do systemu pomocy społecznej.

Wiodącym problemem powodującym obniżenie poziomu życia rodzin jest wzrastające bezrobocie. Trudności w znalezieniu pracy mają również ludzie wykształceni, absolwenci szkół wyższych. Długotrwałe bezrobocie oznacza dla rodziny nie tylko drastyczne obniżenie dochodów, ale pociąga za sobą cały szereg problemów: poczucia krzywdy, frustracji, a także izolacji społecznej, pogorszenie stanu zdrowia, a także wzrost zjawisk społecznie niepożądanych i zachowań patologicznych.

Duża skala bezrobocia powoduje ubożenie znacznej części rodzin, spadek poziomu życia, narastającą agresję w życiu rodzinnym i społecznym oraz szereg patologii społecznych takich jak alkoholizm, narkomania, zażywanie środków psychoaktywnych i inne.

Zjawiska te często prowadzą do rozpadu rodziny a tym samym wzrostu liczby rodzin niepełnych, sierot społecznych czy też pogłębiająca bezradność rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, przemoc w rodzinie. Rodziny te znajdują się w kręgu zainteresowania pomocy społecznej, otrzymując wsparcie w ośrodkach pomocy społecznej, ale ze względu na ograniczenia ustawowe liczba rodzin wymagających wsparcia jest znacznie większa, bowiem zgodnie z obowiązującymi przepisami nie kwalifikują się one do świadczeń pomocy społecznej.

Negatywne zjawiska wynikające z trudności na rynku pracy, braku stabilizacji warunków życia i ich drastycznego pogarszania się, poświęcania mniejszej ilości czasu dla rodziny z powodu konieczności ciągłego poszukiwania źródeł zarobkowania powodują wielkie zagrożenia dla rodzin i są źródłem wielu kryzysów. Brak efektywnego zorganizowania czasu wolnego jest jednym z powodów, które popychają dziecko w tak zwane złe towarzystwo oraz do udziału w nieakceptowanych przez społeczeństwo formach życia.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami,

którymi najbardziej zagrożone będą dzieci.

Na egzystencję przeciętnej polskiej rodziny podstawowy wpływ ma jej coraz trudniejsza sytuacja ekonomiczna, a ubóstwo najczęściej generuje inne społeczne i psychologiczne problemy. Niezaspokojone podstawowe potrzeby bytowe nie pozwalają rozwijać się wartościom wyższego rzędu: więziom rodzinnym, społecznym, narodowych i duchowym. Zmienia się hierarchia potrzeb, współcześnie lansuje się „filozofię” konsumpcjonizmu, co wzmacnia koncentrację aktywności człowieka wyłącznie na dobrach materialnych. Frustracja nieosiągalnych, a często nierealistycznych potrzeb i wartości najczęściej wywołuje postawy agresji do siebie i otoczenia, a w rezultacie generuje niedostosowanie społeczne w rozmaitych jego przejawach.

Zmieniająca się rzeczywistość wymusza konieczność wypracowania nowych, konkretnych form pomocy, podnoszenia standardów pracy na rzecz dziecka i jego rodziny, a także udoskonalenia procedur pomocowych.

2. Charakterystyka sytuacji rodzin i dzieci korzystających z systemu pomocy społecznej w gminie Susz.

Gmina i miasto Susz zajmuje powierzchnię ok. 294 km². Obszar ten zamieszkuje 13.489 mieszkańców, z czego 5.838 osób mieszka w Suszu, a obszary wiejskie zamieszkuje 7.651 osób (dane na dzień 28.12.2010r.). Gmina podzielona jest na 29 sołectw, a miasto na 4 osiedla.

Fundamentalnym zadaniem Ośrodka Pomocy Społecznej jest organizowanie i udzielanie pomocy rodzinom w postaci pracy socjalnej – rozumianej jako działalność skierowana na wzmacnianie lub odzyskanie zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie. Trudności jakie dotyczą rodziny często powodują znaczące zaburzenia jej funkcji. Tam, gdzie przewyciężanie trudności przez rodziny w sposób samodzielny nie jest możliwe, niezbędna jest pomoc instytucji publicznych. Najczęściej występujące powody trudnej sytuacji życiowej kwalifikujące do przyznania pomocy w latach 2008-2010 obrazuje poniższa tabela:

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin		
	2008	2009	2010
Ubóstwo	136	635	742
Bezdomność	4	4	6
Potrzeba ochrony macierzyństwa	2	3	4
Wielodzietność	138	122	189

Bezrobocie	600	649	705
Niepełnosprawność	238	329	376
Długotrwała lub ciężka choroba	256	324	310
Rodzina niepełna	139	171	173
Alkoholizm	9	21	24
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych	4	5	14
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	6	10	12

Z dodatków mieszkaniowych skorzystało:

- 2008 r.: 294 gospodarstwa domowe,
- 2009 r.: 284 gospodarstwa domowe,
- 2010 r.: 267 gospodarstw domowych.

Jednym ze współczesnych zjawisk społecznych jest coraz częstsza nieobecność ojców w polskich rodzinach. Fakt ten generuje wiele problemów wewnątrz rodziny, aż do trwałego jej rozbitcia. Wśród rodzin rozbitych znajdują się takie, które korzystają z Funduszu Alimentacyjnego. Znaczny odsetek dłużników alimentacyjnych stanowią mężczyźni.

Liczba osób pobierających świadczenie z FA	2009	2010
	107	128

3. Problemy dotyczące funkcjonowania rodzin w gminie Susz.

Problemy szkolne dzieci i młodzieży

Z roku na rok wzrasta liczba dzieci i młodzieży dotkniętych różnorodnymi problemami. Są to problemy nie tylko natury rodzinnej i finansowej, ale także edukacyjnej. Trudna sytuacja rodzinna i finansowa rodzin, z których dzieci i młodzież pochodzą przekłada się na ich funkcjonowanie w szkole.

Do najczęstszych problemów dzieci i ich rodzin należą:

- brak motywacji do nauki,

- mały kontakt nauczycieli z rodzicami,
- nieumiejętność organizowania czasu wolnego,
- zagrożenia wynikające z użytkowania Internetu,
- palenie papierosów przez uczniów,
- przedwczesne rozpoczynanie współżycia seksualnego, a co za tym idzie nieplanowane rodzicielstwo,
- niska świadomość wychowawcza rodziców,
- używanie alkoholu przez dzieci i młodzież,
- używanie alkoholu przez rodziców w obecności dzieci,
- używanie innych środków psychoaktywnych,
- zachowania agresywne i przestępcze,
- problemy z komunikacją dzieci między sobą,
- wady wymowy,
- brak dyscypliny,
- wulgaryzmy,
- wagary,
- kłamstwa,
- zaniedbania higieny osobistej,
- lekceważenie obowiązków szkolnych,
- brak poszanowania własności,
- zastraszanie młodszych uczniów przez starszych, nawet pobicia,
- problemy finansowe.

Do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zgłoszono:

	2008	2009	2010
Liczba osób nowozarejestrowanych	36	30	43
Liczba osób skierowanych na terapię indywidualną	32	30	73
Liczba osób uczęszczających na terapię	46	59	66
Liczba osób skierowanych do Sądu na leczenie	9	10	12

Uczniowie szkół i przedszkola, funkcjonujących na terenie gminy i miasta Susz korzystają z następujących form pomocy:

– dożywianie:

	2008	2009	2010
Dożywianie	948	921	892
w tym, dzieci ze wsi:	782	760	742

– stypendia szkolne:

	2008	2009	2010
Stypendia szkolne	1546	1370	1196

Uczniowie z problemami szkolnymi mają zapewnioną pomoc w nauce (zajęcia wspomagające, korekcyjno-wyrównawcze), natomiast dzieciom i młodzieży chcącym rozwijać swoje zainteresowania szkoły oferują kółka przedmiotowe, sportowe i artystyczne.

Pomoc dzieciom i młodzieży mającym problemy szkolne, a także ich rodzicom świadczy Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.

Problemy dotyczące dzieci niepełnosprawnych

Dzieci niepełnosprawne w zależności od przyczyny i rodzaju niepełnosprawności, zawsze mają większe potrzeby, wymagają pilniejszej niż inne dzieci opieki, zainteresowania, pomocy w wielu czynnościach dnia codziennego, zwiększonych nakładów finansowych, pełnego zaangażowania rodziców w ich rozwój i rehabilitację. W gminie i mieście Susz jest wiele rodzin, w których wychowują się dzieci i młodzież niepełnosprawna. Z pomocy społecznej korzystają obecnie 284 rodziny posiadające dziecko niepełnosprawne.

Problemem w takich rodzinach staje się:

- dowożenie dzieci do szkoły,
- częsty brak nadzoru nad edukacją dzieci,
- brak środków finansowych na zaopatrzenie dzieci w niezbędny sprzęt rehabilitacyjny,
- brak właściwej opieki nad dziećmi w czasie pozaszkolnym,
- brak pomocy specjalistów.

Problemy opiekuńczo-wychowawcze

Wiele rodzin boryka się z różnymi problemami natury opiekuńczo-wychowawczej. Stąd niezwykle ważne stają się działania kuratorów sądowych, pracowników socjalnych czy pedagogów szkolnych. Mogą oni jeszcze na wczesnym poziomie wykryć przyczyny sytuacji problemowych i podjąć działanie pomocowe.

Kuratela sądowa:

a) Kuratorzy dla dorosłych

- 8 kuratorów społecznych	- 91 spraw
- 2 kuratorów zawodowych	- 9 spraw

b) Kuratela dla nieletnich (47 spraw, w tym:

- 18 – nadzór nad nieletnimi,
- 25 – nadzór opm – rodziny z problemami wychowawczymi i opiekuńczymi),
- 4 – nadzór alkoholowy)

- 4 kuratorów społecznych
- 1 kurator zawodowy

Zastępcze formy opieki

Rodzina zastępcza to forma opieki wzorowana na modelu wychowania rodzinnego dla dzieci i młodzieży trwale lub tymczasowo pozbawionych pieczy rodzicielskiej. Intencją i założeniem opieki zastępczej jest jej tymczasowość, w związku z czym, dziecko powinno przebywać w niej do momentu uregulowania sytuacji życiowej własnej rodziny. Oczywiście nie

można wykluczyć i takich sytuacji, gdzie dziecko pozostanie pod opieką zastępczą aż do momentu usamodzielnienia, czyli osiągnięcia pełnoletności.

Na terenie gminy i miasta Susz, w 2010 r. objęto tą formą pomocy 8 dzieci.

Przemoc domowa

Zatrzymanie przemocy jest warunkiem niezbędnym dla skutecznego udzielenia pomocy ofiarom przemocy. Bez tego wszelkie inne działania są mało skuteczne. W przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie Policja ma do odegrania niezmiernie ważną rolę. Często od skuteczności interwencji zależy czy pomoc udzielana przez inne służby będzie efektywna. Pierwszym, bardzo ważnym elementem przeciwdziałania przemocy domowej jest dostrzeżenie problemu, potraktowanie go jako groźnego źródła cierpienia, zagrożenia i dysfunkcji człowieka, rodziny, społeczeństwa. Nie ulega wątpliwości, że przemoc w rodzinie modeluje zachowania aspołeczne, przestępcze, jest czynnikiem kryminogennym. Ustawa o Policji na pierwszych miejscach wśród zadań policji stawia: ochronę życia i zdrowia ludzi oraz mienia, ochronę bezpieczeństwa i porządku publicznego, inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogennym, a dopiero potem wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców. Działania policji to przede wszystkim zapobieganie popełnianiu przestępstw i zapewnienie ludziom bezpieczeństwa. Procedura „Niebieskiej Karty” przeznaczona jest dla służb patrolowo-interwencyjnych i dzielnicowych. Jednym z ważniejszych elementów podnoszącym jej skuteczność jest utworzenie lokalnego systemu pomocy dla ofiar przemocy w rodzinie, a co za tym idzie współpraca różnych osób, instytucji, organizacji, w zależności od zasobów środowiska.

Suscy policjanci w latach 2008-2010 założyli 85 „Niebieskich Kart” oraz odnotowali 636 interwencji domowych w rodzinach, gdzie doszło do wszczęcia awantury przez jednego z domowników.

4. Organizowanie pomocy dziecku i rodzinie

Na terenie gminy działają z profesjonalną opieką pedagogiczną oraz szerokim pakietem zajęć „Kluby Przedszkolaka”, które zostały utworzone z myślą o dzieciach z terenu wsi gminy Susz. Już w 2010 r. zgłoszono 141 dzieci w wieku od 3 do 5 lat. Klub Przedszkolaka jest miejscem, gdzie dzieci mogą się wszechstronnie rozwijać w przyjaznym środowisku. Maluchy uczestniczą w ciekawych zajęciach edukacyjnych i znajdują odpowiedzi na nurtujące je pytania. W trakcie

zabawy nawiązują również nowe przyjaźnie.

Program funkcjonuje przy szkołach podstawowych w Jawtach Wielkich, Lubnowych, Babiętach Wielkich, Kamieńcu oraz Piotrkowie. Placówki te zostały wyposażone w niezbędne pomoce dydaktyczne.

II. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

*Zapewnienie kompleksowego wsparcia dzieciom i młodzieży oraz ich rodzinom
na terenie gminy Susz.*

III. CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

1. Podejmowanie działań mających na celu ochronę praw dzieci, młodzieży i ich rodzin.
2. Promowanie modelu zdrowej rodziny.
3. Podejmowanie działań wspierających rodzinę w realizacji jej funkcji wychowawczych i opiekuńczych.
4. Profesjonalna diagnoza zagrożeń dobra dziecka.
5. Podejmowanie działań na rzecz poprawy jakości życia dzieci, młodzieży i ich rodzin.
6. Tworzenie systemu pomagania, edukowania i wspierania rodzin.
7. Profilaktyka skierowana na dzieci, młodzież i ich rodziny.
8. Pomoc w zagospodarowaniu czasu wolnego dzieci i młodzieży.
9. Podejmowanie działań zapobiegawczych umieszczaniu dzieci i młodzieży poza rodziną.
10. Podejmowanie działań mających na celu przywracanie prawidłowego funkcjonowania rodzin.
11. Ochrona dzieci i młodzieży przed zaniedbaniem, przemocą, uzależnieniami i przestępczością.

IV. PROPOZYCJE DZIAŁAŃ W RAMACH PROGRAMU

1. organizowanie cykli spotkań edukacyjnych i integracyjnych dla pracowników służb społecznych wyposażających w podstawowe umiejętności komunikacji, diagnozy, przygotowujących do projektowania spójnych działań adekwatnych do zdiagnozowania potrzeb środowiska,
2. organizowanie spotkań grup wsparcia dla rodzin,
3. prowadzenie grup socjoterapeutycznych dla dzieci z zaburzeniami zachowania,
4. podejmowanie rozmów mediacyjnych w sytuacjach wczesnego kryzysu,
5. stworzenie punktu informacyjnego dotyczącego miejsc pomocy specjalistycznej (terapeuci, psychiatry, prawnicy, pracownicy socjalni),
6. organizowanie lokalnych akcji promujących tworzenie niespokrewnionych z dzieckiem zawodowych rodzin zastępczych,
7. utworzenie zespołu interdyscyplinarnego,
8. utworzenie świetlicy socjoterapeutycznej,
9. organizowanie spotkań, akcji promujących model zdrowej rodziny,
10. organizowanie dla dzieci, młodzieży i ich rodzin spotkań na temat uzależnień,
11. organizowanie spotkań dotyczących postaw rodzicielskich – szkoła dla rodziców,
12. organizowanie wsparcia wychowawczego i opiekuńczego dla dzieci, młodzieży i ich rodzin,
13. organizowanie bezpłatnych konsultacji specjalistów,
14. inicjowanie programów służących rozwojowi młodego pokolenia i rodziny, wzmocnieniu czynników zapobiegających dezorganizacji życia rodzinnego,
15. rozwijanie lokalnej infrastruktury informacyjnej, edukacyjnej, terapeutycznej, wspomagającej rodzinę w rozumieniu i rozwiązywaniu problemów społecznych,
16. konsolidacja podmiotów działających w społeczności lokalnej na rzecz rozwoju i funkcjonowania rodziny oraz młodego pokolenia,
17. rozwijanie form opieki krótkoterminowej,
18. zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin ubogich posiłków w szkole, wyposażenia w podręczniki i przybory szkolne, wypoczynku w czasie ferii letnich i zimowych,

19. włączenie w proces dydaktyczny programów otwierających świadomość młodego pokolenia na problemy osób starszych i ludzi niepełnosprawnych oraz zagrożenia cywilizacyjne i zachowania prowadzące do utraty bezpieczeństwa fizycznego, zdrowotnego i socjalnego,
20. organizowanie zajęć służących budowaniu postaw sprzyjających rozwijaniu umiejętności społecznych oraz przedsiębiorczości młodego pokolenia,
21. wspieranie idei wolontariatu oraz innych form aktywności sprzyjających uwrażliwieniu młodzieży na potrzeby innych ludzi oraz podejmowaniu działań na rzecz środowiska lokalnego i szerszych zbiorowości,
22. inicjowanie programów informujących o źródłach zagrożeń cywilizacyjnych i kulturowych, metodach i technikach budowania odporności na manipulację medialną, grupową, ekonomiczną
23. wspieranie plenerowych imprez sportowych, rekreacyjnych dla dzieci i młodzieży,
24. wyrównywanie dysproporcji w dostępie dzieci i młodzieży do oferty sportowej, rekreacyjnej, turystycznej,
25. wspieranie stałych zajęć rekreacyjnych i sportowo-rehabilitacyjnych dla osób niepełnosprawnych,
26. w okresie wakacyjnym zagospodarowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży,

Realizatorzy programu:

1. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suszu,
2. Urząd Miejski w Suszu,
3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Suszu,
4. Szkoły na terenie gminy Susz,
5. Komisariat Policji w Suszu,
6. Ośrodek Zdrowia MEDYK w Suszu,
7. Ośrodek Zdrowia UNIMED w Suszu,
8. Centrum Sportu i Rekreacji im. Jana Pawła II w Suszu,
9. Suski Ośrodek Kultury.

V. EWALUACJA

Niniejszy Program Profilaktyki i Opieki Nad Dzieckiem i Rodziną w gminie Susz będzie podlegał ewaluacji na przestrzeni kolejnych sześciu lat. W jego ramach będzie prowadzony monitoring, od którego zależeć będzie czy wyznaczone w programie cele są wystarczające i w jakiej kolejności będą realizowane.

Ewaluację prowadzić będą: władze gminy Susz, Kierownik Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Suszu, Dyrektorzy szkół, oraz pozostali realizatorzy Programu.

Koordynatorem wszystkich działań i zadań realizowanych w ramach Programu będzie Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Suszu.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Zbigniew Skolimowski